

Compostela
Cultura

VIAXES

Real Filharmonía de Galicia

Temporada de abono 2021-22

XOVES 9

VENRES 10

DECEMBRO 2021

Auditorio de Galicia, 20.30 h

A SOMBRA DE CRISTAL

Paul Daniel Director

María Hinojosa Soprano

César San Martín Barítono

Víctor Mosqueira Actor

Quico Cadaval Texto e dirección de escena

Fidel Díaz Iluminación

Sala Mozart

19.45 h

CONvers@ndo con

FERNANDO BUIDE Compositor

QUICO CADAVAL Texto e dirección de escena

PROGRAMA

I

GIOVANNI BATTISTA PERGOLESÌ (1710-1736)

LA SERVA PADRONA

II

FERNANDO BUIDE (1980)

A SOMBRA DE CRISTAL

(estrea absoluta)

María Hinojosa Soprano

César San Martín Barítono

Víctor Mosqueira Actor

Quico Cadaval, dirección de escena

Concerto realizado en coprodución entre a Real Filharmonía de Galicia, a Asociación Amigos da Ópera de Santiago e o Centro Dramático Galego; co apoio do Xacobeo 2021-2022.

“A sombra de Cristal” é un encargo conxunto da RFG e a Asociación de Amigos da Ópera de Santiago.

Duración aproximada do concerto: 1 hora e 45 minutos.

Pregámoslle ao público que non faga fotografías e que desconecte os teléfonos móbiles, reloxos, etc.

Sinopses

La serva padrona

Serpina é a serventa encargada do coidado da casa do seu patrón Uberto, un vello solteirón, malhumorado, enfermo e impaciente. Serpina vólvese tan arrogante que cre ser a dona da casa e Uberto ordena a Vespone, o seu criado, que lle encuentre unha muller para casar e poder librarse dela. Coñecedora da situación, Serpina asegura que será ela quen case co seu señor e se converta na señora da casa. Para iso, convence a Vespone para facelo pasar por un soldado chamado Tempesta que a pretende e lle esixe a Uberto unha elevada dote económica. Este rexeita pagar tal suma e Tempesta ameázao: ou paga a dote ou el mesmo casa coa rapaza. Uberto consinte ser o esposo de Serpina pero, aínda que os criados revelan a súa argucia, decátase do seu amor pola rapaza desde o principio. Despois de todo, casan e Serpina será a verdadeira patroa da casa.

A sombra de Cristal, un xogo de espellos

Un brinquedo cómico que voa nas escumantes e inspiradas melodías de Fernando Buide. O seu xénero? Unha ópera bufa que xoga ás agachadas con *La serva padrona* de Pergolesi. Frívola e lixeira, *A sombra de Cristal* é coma o salto dun golfiño que, gracioso, brilla brevemente ao sol, para mergullarse outra vez nas cristalinas augas.

Que pasa na sombra de Cristal? Trocado é un conselleiro da Xunta de Galicia. Ten ao seu cargo un departamento de evanescentes competencias: a Consellería de Harmonía e Innovación. Culto, sensible e tímido (como vemos, trátase dunha personaxe de fantasía), teme os espazos abertos e os eventos multitudinarios. É barítono.

Por fortuna para el, conta coa protección de Cristal, a protagonista. É a súa xefa de prensa, creativa, moderna e visionaria. É unha merla branca, unha incomprendida na rutinaria actividade autonómica. É soprano.

Tamén está Marcial, o policía que coida da seguridade do conselleiro. Un exmilitar de pasado heroico que se sente rebaixado a gardacostas. Non canta.

Cristal ve como, unha e outra vez, os seus proxectos chocan coa desidia de Trocado, que se entrega á melomanía e ao hedonismo. Cristal tece, coa axuda de Marcial, un plan para rematar coa situación. Un plan brillante. Non conta con que Trocado, gran coñecedor da música barroca, detecta sorprendentes semellanzas entre as astucias de Cristal e o argumento de *La serva padrona*. O final chega luxoso, con champaña e música de Fernando Buide.

A Real Filharmonía de Galicia créase no ano 1996 en Santiago de Compostela, e ten a súa sede permanente no Auditorio de Galicia, na cidade de Santiago de Compostela. Está formada por cincuenta músicos de 17 nacionalidades diferentes. Paul Daniel é, dende 2013, o seu director titular e artístico; Maximino Zumalave o seu director asociado e Joana Carneiro a principal directora convidada. Coa orquestra colaboran os máis destacados directores, cantantes e instrumentistas de todo o mundo. A RFG está comprometida en achegar a música clásica a todo o territorio galego, aos públicos máis novos e destaca, ademais, o seu compromiso co patrimonio musical galego. Xestionada polo Consorcio de Santiago, a RFG está financiada pola Administración Xeral do Estado, a Xunta de Galicia e o Concello de Santiago.

Director artístico titular

Paul Daniel

Principal directora convidada

Joana Carneiro

Director asociado

Maximino Zumalave

VIOLÍNS I

James Dahlgren (concertino)

Adriana Winkler (axuda de concertino)

Anca Smeu **

Daniel Kordubaylo

Ildikó Oltai

Anna Alexandrova

Michal Ryczel

Yulia Petrushevskaya

VIOLÍNS II

Grigori Nedobora *

Nikolay Velikov **

Samira Ajkic

Helena Sengelow

Elina Viksne

Gyula Vadaszi

VIOLAS

Natalia Madison **

Iriana Fernández **

Timur Sadykov

Oxana Bakulina

VIOLONCELLOS

Plamen Velev *

Carlos García **

Millán Abeledo

CONTRABAIXOS

Carlos Méndez *

Alfonso Morán **

FRAUTAS

Laurent Blaiteau *

Luis Soto **

ÓBOES

Christina Dominik *

Esther Viúdez **

CLARINETES

Vicente López *

Bernardino Assunção (R)

FAGOTES

Juan Carlos Otero *

Manuel Veiga **

TROMPAS

Alfredo Varela *

Jordi Ortega *

Xavier Ramón **

TROMPETAS

Javier Simó *

Ramón Llátser **

TIMBAL

José Vicente Faus *

PERCUSIÓN

Sergio Sanchís ***

CLAVE / CELESTA

Marta López (R)

---

* principal | ** copincipal | *** EAEM (Curso Avanzado de Especialización Orquestral) | (R) reforzo

Paul Daniel

Director

É director principal e artístico da Real Filharmonía de Galicia desde 2013, ano no que tamén se converteu en director musical da Orquestra Nacional de Burdeos. Ocupou o mesmo cargo na Orquestra Sinfónica de Australia Occidental en Perth de 2009 a 2013 e ten actuado como director invitado coas principais orquestras e compañías de ópera de todo o mundo, ademais de ocupar varios postos permanentes. De 1997 a 2005 foi director musical da English National Opera; de 1990 a 1997 foi director musical de Opera North e director principal da English Northern Philharmonia; e de 1987 a 1990 foi director musical da Opera Factory. Entre os seus compromisos como convidado de ópera atópanse a Royal Opera House, Covent Garden, La Monnaie de Bruxelas, a Bayerische Staatsoper de Múnic, a Deutsche Oper de Berlín, a Semperoper de Dresde e a Metropolitan Opera de Nova York.

Os compromisos orquestrais de Paul Daniel inclúen actuacións

coa Philharmonia, a Filharmónica de Londres, a OAE (coa que gravou *Elijah* para Decca), a Orquestra Sinfónica da Cidade de Birmingham, a Academia de Música Antiga, a Orquestra de París, a Orquestra Sinfónica da Radio de Baviera, a Gürzenich-Orchester Köln, a Gewandhaus de Leipzig, a Filharmónica da Radio dos Países Baixos, a Filharmónica de Tampere, a Orquestra de Cleveland, a Sinfónica de Milwaukee, a Filharmónica de Nova York e a Filharmónica de Los Ángeles.

Os seus plans operísticos recentes e futuros inclúen *Gloriana* para o Covent Garden, un novo encargo de Judith Weir para o Festival de Bregenz e o Covent Garden, *Lulu* para A Monnaie de Bruxelas, un programa dobre de *L'Enfant et les Sortilleges* e *Der Zwerg* para a Opera National de París, *Les Troyens* para a Deutsche Oper de Berlín, *A Village Romeo and Juliet* para a Ópera de Frankfurt e *Werther* para o New National Theatre de Tokio. No verán de

2019 Paul Daniel dirixiu a estrea mundial de *The Thirteenth Child* de Poul Ruders para a Santa Fe Opera. Coa súa propia orquestra en Burdeos realizou interpretacións moi aclamadas de *Tristan e Isolde*, *Elektra* e *Die Walküre*. Os seus compromisos orquestrais inclúen concertos coa Filharmónica da BBC, a Royal Philharmonic, a Orquestra Sinfónica da Radio de Baviera de Múnic, a Sinfónica de Hamburgo, a Rundfunkorchester de Múnic, a Tapiola Sinfonietta, a Academia Nacional de Música de Australia, a Nova Orquestra Nacional de Gran Bretaña e o Festival de Bregenz.

María Hinojosa

Soprano

Tense consolidado como un dos talentos líricos máis destacados dos últimos anos, cunha intensa actividade nos principais festivais e salas de Europa e América; interpretando destacados roles do repertorio barroco, clásico e contemporáneo.

Iniciou os seus estudos de canto no seu Sabadell natal con

Paul Daniel presidiu o xurado do 57º Concurso Internacional de Dirección de Orquestra de Besançon en setembro de 2021. As súas numerosas gravacións inclúen o exitoso CD da *Terceira Sinfonía* de Elgar en Naxos, e unha discografía en expansión coa Orquestra Nacional de Burdeos. A súa interpretación de *Lulu* para La Monnaie, con Barbara Hannigan no papel principal, foi editada nun premiado DVD. En febreiro de 1998, Paul Daniel recibiu un Premio Olivier polos seus destacados logros na ópera, e foi condecorado coa Cruz do Imperio Británico na lista de honras do ano 2000.

Mª Teresa Boix e licenciouse en canto e lied na Escola Superior de Música de Catalunya coa máxima cualificación, recibindo un Premio de Honra polo seu proxecto fin de carreira. En 2007 destaca a súa actuación en *El dúo de La Africana*, dirixida por Xavier Albertí, na temporada do Teatre Lliure de Barcelona, pola que foi nomeada ao premio de Mellor Actriz Musical

Real Filharmonía de Galicia

Temporada de abono 2021-22

e resulta gañadora do da crítica nos Premios Butaca do mesmo ano. En 2011 tamén ve recoñecido o seu traballo en *La Carta Blanca a Lluïsa Cunillé*, sendo de novo nomeada aos Premios Butaca na categoría de Mellor Actriz Musical.

Ten cantado en moitos dos máis prestixiosos teatros e salas de concerto do mundo como Musikverein e Theater an der Wien, Arena de Verona, Teatro Colón de Buenos Aires, Ópera de Philadelphia, Teatre del Liceu, Auditori e Palau de la Música de Barcelona, Palau de la Música e Palau de les Arts de Valencia, Sala Gaveau e Auditorium de la Maison da Radio de París, Teatro Real, Teatro de la Zarzuela, Auditorio Nacional de Madrid e Festival de Granada; e nas óperas de Lausanne, Montpellier, Vichy e Frankfurt. Colabora con importantes grupos de música antiga e orquestras; baixo a batuta de mestres como Pablo Heras-Casado, Gabriel Garrido, Giovanni Antonini, Enrico Onofri, Ottavio Dantone, Stefano Montanari, Rinaldo Alessandrini, Fabio Biondi, Erich Höbarth, Sir Neville Marriner, Ivor Bolton, Josep Pons, Francesc

Prat, Eduardo López Banzo, Kenneth Weiss e Martin Gester. En escena ten traballado xunto a Xavier Albertí, La Fura dels Baus, Els Comediants, Francisco Negrín, Robert Carsen, Kasper Holten, Lluís Pasqual, Lluïsa Cunillé, Rita Cosentino, Luís de Tavira, Juliette Deschamps e Alfred Kirchner.

Da súa actividade discográfica cómpre destacar *Os amores de Apolo e Dafne* de Cavalli dirixida por Gabriel Garrido; *De vez en cuando la vida e Peter Phillips, un inglés en la Flandes española* con Cappella Mediterranea (Leonardo García Alarcón); *Judit triunfa* de Vivaldi dirixida por Ottavio Dantone; ademais das zarzuelas barrocas *La fontana del placer* de J. Castel, *Clementina* de L. Boccherini e *A illa deshabitada* de G. Bonno dirixidas por Pablo Heras-Casado (os tres para Harmonia Mundi); o DVD da ópera *La Salustia* de Pergolesi para ArtHausMusik; tres CDs coa Orquesta Barroca de Sevilla baixo a dirección de Enrico Onofri e Vanni Moretto; así como numerosas gravacións para RNE, BBC Radio, Radio France e ORF. Ademais, ten rexistrado obras de compositores

cataláns contemporáneos como *Primary Colours* de Agustí Charles, *Anna Crusa* de Eduard Resina e *RMSonce* e *The Game of Life* de Francesc Martí.

Entre os seus compromisos recentes destacan a 9ª de Beethoven no Palacio Esterházy en Eisenstadt, baixo a dirección de E. Onofri; a estrea mundial do *Réquiem a un cantoor* de Enric Palomar en Barcelona e Bogotá; a estrea mundial de *Je Suis Narcissiste* de Raquel García Tomás no Teatro Español e no Teatre Lliure; o rol protagonista de Rosmira en *La Parténope* de Vinci en Valladolid e *O Mesías* de Haendel coa OBC dirixida por Kazushi Ono en Barcelona. Entre os seus vindeiros concertos destaca a súa participación coa Cappella Mediterranea en Francia, con Forma

Antiqua no Festival de Santander e en Dubai e novas colaboracións coa OBC nunha estrea absoluta de Joan Magrané; no escenario operístico o rol de Fiordiligi en *Così fan tutte* no Teatro Calderón de Valladolid, o de Die Tochter en *Cardillac* de Hindemith na Ópera de Oviedo e dous roles protagonistas no Teatro de la Zarzuela: La Mujer na estrea absoluta de *Policías y ladrones* de Tomás Marco e Lucrecia na recuperación de *Donde no hay violencia no hay culpa* de José de Nebra.

O seu obxectivo artístico é o de ofrecer interpretacións axustadas e fieis en calquera repertorio e estilo vocal, desde o nacemento da música ata os nosos días, respectando sempre ao compositor, o seu tempo, estilo e técnica.

César San Martín

Barítono

Cunha voz de bela cor e unha limpa liña de canto, César San Martín é un dos barítonos de referencia no ámbito español, non só pola súa calidade vocal senón tamén pola súa gran capacidade de

adaptación. Nacido en Madrid, cursa grao medio de piano e comeza os seus estudos de canto con Lola Bosom. En 2008 gradúase na Escola Superior de Canto de

Real Filharmonía de Galicia

Temporada de abono 2021-22

Madrid, obtendo o premio de fin de carreira “Lola Rodríguez Aragón”.

Desde o seu debut na ópera con *O barbeiro de Sevilla* como Fígaro no Teatro Real de Madrid, interpretou numerosos roles de ópera e zarzuela como Belcore (*O elixir de amor*), o rol titular en *Don Giovanni* de Mozart, o Conde de Almaviva (*As vodas de Fígaro*), Malatesta (*Don Pascual*), Joaquín (*La del Manojito de Rosas*), Vidal (*Luisa Fernanda*), Germán (*La del Soto del Parral*) ou Julián (*La Verbena de la Paloma*).

Traballou baixo a batuta de mestres de prestixio internacional como Alberto Zedda, Renato Palumbo, Eliahu Inbal, Miguel Roa ou Jesús López Cobos. Sobre o escenario ten sido guiado por recoñecidos directores como Robert Carsen, Peter Sellars, Mario Martone, Graham Vick, Emilio Sagi ou José Carlos Plaza. Foi galardoado en diversos concursos internacionais de canto, entre os que figuran un Premio Extraordinario no Concurso Internacional de Canto “Francisco Viñas” e o Primeiro Premio do Concurso Internacional de Canto “Ciudad de Logroño”.

Entre as súas actuacións recentes cómpre destacar *Carmen* (Escamillo) no Teatro Real de Madrid, *La Bohème* (Schaunard) e *Papageno* (*A fruta máxica*) no Kursaal de San Sebastián, *Los Gavilanes* (Juan) no Teatro Colón de Bogotá, *Il finto sordo* (*Pagnacca*) no Palacio Euskalduna e na Fundación “Juan March” en Madrid, *Rinaldo* (Mago cristiano) na Ópera de Oviedo, *A viaxe a Reims* (Don Álvaro) no Palau de les Arts e *Zarzuela en aberto* no Teatro de la Zarzuela, entre outros.

A temporada pasada participou en *Luisa Fernanda* e *Benamor* no Teatro de la Zarzuela, no *Réquiem* de Mozart no Kursaal de San Sebastián, un concerto coa Filarmónica de Málaga e *La tabernera del puerto* en Madrid, entre outros. Nesta temporada os seus compromisos inclúen *I Pagliacci* na Programación Lírica da Coruña, Fígaro en *O barbeiro de Sevilla* en Sabadell, o seu regreso ao Teatro de la Zarzuela con *The Magic Opal* e producións como *Manon* de Massenet no Teatro Villamarta de Xerez, *La Traviata* no Teatro Calderón e *María Moliner* en Oviedo.

Víctor Mosqueira

Actor

Natural de Corme (A Coruña), formouse no eido da interpretación, o clown, teatro, cabaret, acrobacias, dobraxe... con mestres do talle de Eric de Bont, Fabio Mangolini, Antonio Fava, Herbert Thomas, Jesús Aladrén, Martín Adjemián, Leo Bassi, John Wright ou Pierre Byland. No teatro participou en proxectos como *Obra* de Quico Cadaval, pola que recibiu o Premio María Casares ao mellor actor protagonista en 2008; *Finis Mundi Circus* de Quico Cadaval, galardoado como mellor actor de reparto no Premios María Casares en 1998; *Un soño de verán* de Eduardo Alonso, Premio Compostela ao mellor actor de reparto en 1992, entre outros moitos traballos.

Tamén ten participado en longametraxes como *Personal movie* de Héctor Carré, *Mia Sarah* de Gustavo Ron, *One day in Europe (Galatasaray-Dépor)* de Hannes Stöhr, *Para que non me esquezas* de Patricia Ferreira ou *A metade da vida* de Raúl Veiga. Así mesmo, formou parte de diversas curtametraxes, entre elas *Mofa e Befá: Gran liquidación* de Jorge Coira, Premio Agapi ao mellor actor en 1995. En televisión participou en series como *Serramoura*, *Pazo de familia*, *Hospital Central*, *As leis de Celavella*, *Un paso adelante*, *Periodistas*, *Terra de Miranda*, *Mareas Vivas* ou *Pratos combinados*.

Fernando Buide

Compositor

Desde o seu debut como compositor coa Sinfónica de Pittsburgh, a música de Buide ten sido programada por numerosas formacións como a Orquestra de

Minnesota, Filharmónica de Yale ou Suzhou (China). En España traballou con moitas das principais agrupacións sinfónicas do país (Euskadi, Bilbao, Sevilla, Orcam,

RTVE, Tenerife, Gran Canaria...), tendo recibido encargos da Orquestra Nacional de España, a Jonde, a Real Filharmonía de Galicia ou a Orquestra Sinfónica de Galicia. Recentemente tamén foi compositor convidado da Orquestra Sinfónica do Principado de Asturias.

Ten colaborado con directores como Dima Slobodeniouk, Libor Pěsek, Osmo Väsnka, Pablo González, Martínez Izquierdo, Erik Nielsen, Clemens Schuldt, José Ramón Encinar, Lorenzo Viotti, Rossen Milanov, Jaime Martín, Miguel Hart-Bedoya, Diego Etxebarria, Rubén Gimeno ou Diego García.

A música de Buide abrangue desde obras a solo e camerísticas a traballos sinfónicos e escénicos, amosando un especial interese pola

música vocal. A súa primeira ópera, *A amnesia de Clío*, sobre un libreto de Fernando Epelde, estreouse en 2019 baixo a batuta de Paul Daniel e a dirección escénica de Marta Pazos e a compañía Voadora.

Doutor pola Universidade de Yale, Buide formouse como pianista, organista e compositor, sendo discípulo de Leonardo Balada, Martin Bresnick e Aaron Kernis. Estudou tamén na Universidade Carnegie Mellon e nos conservatorios de Oviedo e Santiago de Compostela. Entre outros galardóns, recibiu o premio AEOS-BBVA, a bolsa Leonardo ou o premio Michael Friedmann de investigación na Universidade de Yale. Foi compositor en residencia na Real Academia de España en Roma.

Quico Cadaval

Texto e dirección de escena

Director, dramaturgo e narrador, Quico Cadaval naceu no ano 1960. Na súa faceta de director destacan proxectos como *Como en Irlanda* ou *Noite de reis* para o Centro Dramático Galego; *Para ser exactos*

ou *Shakespeare para ignorantes* -polo que recibiu o Premio Max a Mellor Autor Teatral en Galego en 2011 e o Premio María Casares a Mellor Texto Orixinal en Galego en 2010- para Mofa & Befá; *Un cranio*

furado, Finalista María Casares a Mellor Director en 2011; ou *Galicia Caníbal*, entre outras moitas producións.

No eido do teatro, Quico Cadaval encargouse da dramaturxia dos poemas medievais galego-portugueses en *Un códice clandestino*; *Se o vello Sinbad volvese ás illas*, Premio María Casares ao Mellor Texto Orixinal en Galego en 1999; *Espantoso*, Premio María Casares ao Mellor Texto Orixinal en Galego en 2001; ou *A cabeza do Dragón* de Valle-Inclán, que lle reportou o Premio María Casares á Mellor Adaptación en 2018; entre outras obras.

Cadaval ten participado ademais en festivais de narración oral no eido nacional e internacional, entre eles en *De Bouche a Oreille* en Estrasburgo, Festival Internacional de Medellín, *Maratona de Raconti* en Italia, *Déjame que te cuente* en Perú ou *Abrapalabra* en Colombia, entre outros moitos. Así mesmo, ten participado en numerosos festivais internacionais de teatro, arte ou literatura en diferentes puntos de España, Portugal e Latinoamérica. Participou tamén

como conferenciante e contador nas cátedras de galego das universidades de Trier, Varsovia, Cracovia, Salamanca, Berlín, Sorbona-París. Lisboa, La Habana, Barcelona, Niteroi, Heidelberg e Tübingen.

Formalismos desenfadados de

«*qua e là*»

«Se eu tivera trinta anos menos iría a Italia, Pergolesi dividiría o meu modelo, e eu adaptaría a miña harmonía a aquela verdade de declamación que debe ser a única guía dos músicos».

Atrib. a Rameau (*La Ilustración Musical*, 15/3/1884)

A historia sinala ao literato veneciano Apóstolo Zeno (1668-1750) coma o responsable da supresión dos personaxes histriónicos da ópera, polarizando o xénero serio do seu antagónico bufo. Polos opostos pero non independentes, de xeito que era habitual representar estes *intermezzi* desenfadados entre os actos daquelas óperas máis transcendentais. É así como aparecen libretistas e compositores que destacan neste estilo xocoso, coma Orefice ou xa despois Vinci; pero tamén obras coma a que hoxe aquí nos congrega. *La serva padrona* foi un intermedio que se interpretou nos entreactos da ópera seria *Il prigionero superbo*, ámbalas dúas de Pergolesi. A estrea acaeceu en Nápoles o 5 de setembro de 1733 para conmemorar o aniversario da

emperatriz Isabel Cristina, consorte de Carlos VI de Austria, sendo a primeira representación tralo peche do principal coliseo da cidade naquel tempo, o Teatro San Bartolomeu, despois dun devastador incendio.

Realmente o motivo que propiciou que o nome de Pergolesi vencellado a *La serva padrona* chegase catapultado con tanto fulgor ao presente, veu marcado pola polémica guerra dos bufóns. En liñas xerais foi un sonado posicionamento acontecido en Francia entre os defensores da ópera de raíz italiana de carácter desenfadado e a encomiada ópera francesa de maior profundidade. Bufonistas e antibufonistas deron en despedir á compañía italiana aínda que non definitivamente: o xerme persistiu, orixinando a *opéra comique* francesa con figuras coma Rousseau ou Grétry, e oposta á *grand opéra*.

Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736) é un dos inescusables representantes do xénero lírico italiano do Barroco. Naceu nunha familia humilde na localidade italiana de lesi pero grazas á

protección do Marqués Pianetti logra estudar violín e contrapunto. No ano 1725 trasládase a Nápoles e ingresa no conservatorio, onde se mergulla no eido da composición. Posteriormente somérxese no coñecemento do órgano e exerce como mestre de capela. En 1731 estrea a súa primeira ópera. Desgraciadamente unha tuberculose será a responsable de interromper a fulgurante carreira que estaba a labrar. Retírase ao convento de capuchinos de Pozzuoli para tentar curar esta doenza que fatidicamente rematará coa súa vida. A derradeira obra que completou foi o *Stabat Mater* (1736), que xunto á ópera que hoxe nos concirne, serán as máis representativas e interpretadas de Pergolesi.

O libreto foi escrito por Gennaro Antonio Federico, xa coñecido de Pergolesi, que se baseou na obra homónima de Jacopo Angelo Nelli, escrita en 1709. Tal e como o seu título anticipa, trata dunha nova criada con ansias de mando, Serpina (soprano); e da manipulación que exerce sobre o seu xefe, Uberto (baixo bufo), un home xa maior e fácil de enganar

pola moza. Tamén aparece un personaxe mudo, Vespone, aliado da astuta serventa no seu plan por subir de status social. Estes tres ingredientes aderezados cunha orquestra de cámara acompañada do baixo continuo e cun tratamento sinxelo das liñas melódicas pero dotado de arias refinadas, constitúen un aperitivo delicado e entretido para enriquecer e acompañar calquera programa.

Pero nesta ocasión *La serva padrona* non preludia nin se intercala nunha ópera seria, quedando nun plano secundario, senón que pasa a ser protagonista. A segunda parte do programa constitúe a achega da ópera de Pergolesi dende o Nápoles do século XVIII á Compostela de case 300 anos despois, baixo o nome de *A Sombra de Cristal*. Unha reinterpretación que xa anticipan as primeiras notas nos instrumentos de vento máis graves, aludindo ao “*Sempre in contrasti*” que canta Uberto. Aínda que non serán os únicos motivos alusivos que aparezan ao longo desta obra contemporánea tan singular, mesmo algúns deles causarán de seguro sorpresa e lembranzas ao

venerable. Tamén os cantantes nos resultarán familiares. Os mesmos protagonistas póñense desta vez na pel de Trocado (barítono), conselleiro de Harmonía e Innovación da Xunta de Galicia; e Cristal (soprano) é a súa xefa de prensa. Coma na obra anterior existe un personaxe que non canta, trátase de Marcial, un exmilitar que traballa de gardacostas de Troncado e que será o aliado de Cristal nas estrataxemas que urde.

O compostelán Fernando Buide del Real afronta a composición desta súa segunda ópera, diametralmente oposta en carácter a *A amnesia de Clío* (2019), reafirmando esa personalidade propia que xa vimos na primeira pero desta vez somerxido nunha atmosfera cómica e cotiá. Buide, gran coñecido da Real Filharmonía de Galicia (RFG), nesta ocasión dispón a súa linguaxe versátil e actual ao servizo do texto por medio dun discurso aparentemente sinxelo á escoita pero coherente e meditado. Se ademais a isto lle engadimos o libreto do polifacético Quico Cadaval, o resultado de seguro non ha decepcionar. Partindo da idea de

complementar a primeira parte do programa, o actor, dramaturgo e director de escena ribeirense, incluirá alusións textuais a *La serva padrona* de xeito paralelo á música. Plantexa, deste xeito, un libreto áxil e desenfadado, locuaz e contemporáneo. En xeral, unha combinación de ingredientes que augura un momento de distensión e entretemento asegurado, ao fin e ao cabo, a finalidade última da ópera bufa.

A partitura é un encargo da Real Filharmonía de Galicia e de Amigos da Ópera de Santiago, coproducida por estas dúas entidades e o Centro Dramático Galego, e co inestimable apoio do Xacobeo 21-22. Unha proposta na que se collen da man a tradición operística barroca italiana coa contemporaneidade galega máis próxima (en tempo e en espazo).

B. Cancela

PRÓXIMOS CONCERTOS

Xoves 16 de decembro, 20:30 h

DESDE O OLIMPO

Maximino Zumalave, director

Christian Gil-Borrelli, contratenor*

L. v. Beethoven: Abertura Egmont

G. F. Händel: Cara sposa, amante cara

(da ópera Rinaldo HWV 7)

C. W. Gluck: Che farò senza Euridice

(da ópera Orfeo ed Euridice)

W. A. Mozart: Cara, lontano ancora

(da ópera Ascanio in Alba K111)

W. A. Mozart: Sinfonía núm. 41 en Do maior,

KV. 551 "Xúpiter"

19:45 h

Sala Mozart

Conversando con...

Maximino Zumalave

*Gañador do Concurso de canto da Asociación
de Amigos da Ópera de Santiago 2020

C
**Compostela
Cultura**

AUDITORIO DE GALICIA

Avda. Burgo das Nacións s/n
15705 Santiago de Compostela

DESPACHO DE BILLETES

T 981 571 026 | T 981 573 979 (Auditorio)

T 981 542 462 Zona C

OFICINAS

T 981 552 290 | T 981 574 152

www.rfgalicia.org

www.compostelacultura.gal

RealFilharmoniadeGalicia

CompostelaCultura

@rfgalicia

@CCultura

